

การศึกษากระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

นายสุทิวงษ์ เฉลยพจน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-591-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016651

f 10310757

A STUDY OF PERSONNEL DEVELOPMENT PROCESS IN PRIVATE VACATIONAL SCHOOLS
IN BANGKOK METROPOLIS

MR. SUTTIPONG CHALOEYPOJANA

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-591-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษากระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกชน
ในกรุงเทพมหานคร

โดย

นายสุภณิพงษ์ เฉลยพจน์

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

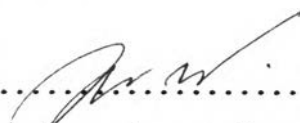
อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์

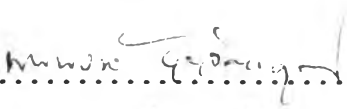
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชัยรักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นงนงษ์ บุญจิตราดุลย์)

สุทธิพงษ์ เฉลยพจน์ : การศึกษากระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน
ในกรุงเทพมหานคร (A STUDY OF PERSONNEL DEVELOPMENT PROCESS IN PRIVATE
VOCATIONAL SCHOOLS IN BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.วิระวัฒน์
อุทัยรัตน์, 167 หน้า. ISBN 974-577-591-6

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาบุคลากร ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคใน
การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครส่วนมาก มีการพัฒนาบุคลากร
ตามกระบวนการพัฒนาบุคลากรครบทั้ง 4 ขั้นตอน คือ มีการวางแผน การบริหารแผน การปฏิบัติการตามแผน
และการประเมินผล มีเอกสารแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งมีรายละเอียดและ
สาระสำคัญสมบูรณ์ ถูกต้อง ตามหลักการแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการ วัตถุประสงค์ในการพัฒนาบุคลากร มุ่ง
พัฒนาบุคลากรสายปฏิบัติการสอนให้มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานให้ได้ผลดีตาม
ต้องการ

โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครมีปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาบุคลากรในระดับ
ปานกลางในขั้นการวางแผนและในขั้นปฏิบัติการตามแผน ปัญหาและอุปสรรคในขั้นการวางแผนคือขาดบุคลากร
ผู้มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในการวางแผน และขาดหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง ปัญหาและ
อุปสรรคในขั้นปฏิบัติการตามแผนคือขาดความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ แต่มีปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อยในขั้น
บริหารแผน และขั้นประเมินผล

จากการศึกษาเอกสารแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนใน
กรุงเทพมหานคร ระหว่างปีการศึกษา 2528-2530 ได้พบว่า ปริมาณของผู้เข้ารับการพัฒนาและงบประมาณ
สนับสนุนแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรเพิ่มมากขึ้นทุกปี

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ลายมือชื่อคณาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

MR. SUTTIPONG CHALOEYPOJANA : A STUDY OF PERSONNEL DEVELOPMENT
PROCESS IN PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS IN BANGKOK METROPOLIS.
THESIS ADVISOR : WEERAWAT UTAIRAT, Ph.D., 167 pp. ISBN 974-577-591-6

This research proposes to study the personnel development process including the problems of personnel development in private vocational schools in Bangkok Metropolis.

It was found that most private vocational schools in Bangkok Metropolis had planned their personnel development plan according to the four steps of the personnel development process : planning, organizing, operating and evaluating. Written documents either on the part of planning or programing under the personnel development had been stipulated. It deems fit for completion and correction as per theories of the technicians. The objectives of the personnel development mostly depended on development of the teachers by having more knowledge and necessary skill in working effectively and efficiently.

Most private vocational schools in Bangkok Metropolis possessed problems and obstructions of the personnel development at the meduim level in planning and operating of plans. The problems in planning were a lack of planning experts as well as a lack of a department directly responsible for the personnel development. The major problem in the operating of plans was lack of co-operation. But few problems in the organizing and the evaluating had been raised.

From a study of documents of plans or programs under the personnel development in private vocational schools in Bangkok Metropolis during the educational year 1985-1987, it was found that the number of trainees and the financial budget were increased every year.

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงมาได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณา ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาช่วยเหลือของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอระลึกถึงพระคุณของท่านตลอดไป เนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือวิจัย คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ คุปรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนพงษ์ บุญจิตราดลย์ ดร.สุรัฐ ศิลปอนันต์ ดร.อนันต์ เกิดคำ นางสาวพจนา ว่องตระกูล และนางธิดา หอวัฒนกุล

อนึ่ง การวิจัยครั้งนี้ ประสบความสำเร็จลุล่วงมาได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ของ ดร.นิชัย บุรณะสมบัติ ผู้อำนวยการโรงเรียนกรุงเทพมหานครการบัญชีวิทยาลัย โดยให้ทุนสนับสนุน การศึกษาและการวิจัยจนจบหลักสูตร ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอระลึกถึงพระคุณของท่านและโรงเรียนกรุงเทพมหานครการบัญชีวิทยาลัยตลอดไป

ที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุก ๆ ท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และคำปรึกษาแนะนำเป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ เป็นพิเศษที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำมาโดยตลอด และขอระลึกถึงพระคุณของท่านตลอดไป

สุทธิพงษ์ เณลยพจน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	9
วิธีดำเนินการวิจัย	10
2. หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดและหลักการ เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร	14
ความหมายของการพัฒนาบุคลากร	14
ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร	16
ความมุ่งหมายของการฝึกอบรมและพัฒนา	21
กระบวนการพัฒนาบุคลากร	23
การวางแผน	26
การบริหารแผน	36
การปฏิบัติการตามแผนงาน/โครงการ	55
การประเมินผลการพัฒนาบุคลากร	57
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	61

3. วิธีดำเนินการวิจัย	70
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	70
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	70
ลำดับขั้นตอนในการวิจัย	71
รายละเอียดลำดับขั้นตอนในการวิจัย	72
การกำหนดแนวคิดหลักสำหรับการวิจัย	72
การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล	73
การวิเคราะห์ข้อมูล	74
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม	78
ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร	107
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	127
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	127
วิธีดำเนินการวิจัย	127
สรุปผลการวิจัย	128
อภิปรายผลการวิจัย	133
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้	138
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	138
บรรณานุกรม	139
ภาคผนวก	145
ประวัติผู้เขียน	167

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนโรงเรียนเอกชนในระบบโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา จำแนกตามหลักสูตร ปีการศึกษา 2528-2530	5
2. จำนวนนักเรียน ระบบโรงเรียน ประเภทอาชีวศึกษาในโรงเรียนเอกชน ปีการศึกษา 2528-2530	6
3. แสดงจำนวนผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่ตอบแบบสอบถาม	71
4. แสดงจำนวนผู้บริหาร จำแนกตามตำแหน่งและเพศ	78
5. แสดงจำนวนผู้บริหาร จำแนกตามตำแหน่งและวุฒิทางการศึกษา	79
6. แสดงจำนวนผู้บริหาร จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ การบริหารการศึกษา	80
7. แสดงค่าความถี่และร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามขั้นตอน การวางแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากร	81
8. แสดงค่าความถี่และร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามขั้นตอน การบริหารแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากร	85
9. แสดงค่าความถี่และร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามขั้นตอน การปฏิบัติการตามแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากร	97
10. แสดงค่าความถี่และร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามขั้นตอน การประเมินผลการพัฒนาบุคลากร	101
11. แสดงค่าความถี่และร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามปัญหาและอุปสรรค ในการพัฒนาบุคลากร	104
12. แสดงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามหลักสูตรและประเภทวิชาที่เปิดสอน	108
13. แสดงค่าความถี่และร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารแผนงาน/ โครงการพัฒนาบุคลากร	110
14. แสดงค่ามัชฌิม เลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนบุคลากร ที่ได้รับการพัฒนา ระหว่างปีการศึกษา 2528-2530	118

ตารางที่

หน้า

15.	แสดงการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาศูนย์คลลากร ระหว่างปีการศึกษา 2528-2530	120
16.	แสดงประ เภทของกิจกรรมพัฒนาศูนย์คลลากรและปริมาณงาน ระหว่างปีการศึกษา 2528-2530	122